

Heinolan kalatalousalue

***TOIMINTASUUNNITELMAT V. 2023 SEKÄ V. 2024–2031
(toimintasuunnitelman liitteenä erilliset valvonta- ja
seurantasuunnitelmat)***

Sisällys

1. TOIMINTASUUNNITELMA V. 2023.....	3
1.1 YLEISTÄ	3
1.2 EDISTÄMISMÄÄRÄRAHAHANKKEET	3
1.2.1 Ruotsalaisen ja Räävelin reitin kalastustiedustelu	3
1.2.2 Sähkökoekalastukset ja kutupesälaskennat	3
1.2.3 Kalastuksenvalvonta	3
1.2.4 Heinolan järvien kalojen iän – ja kasvumääritykset (kuha, siika ja muikku)	3
1.3 KUNNOSTUSHANKKEET	4
1.4 SEURANNAT (osa toteutetaan hankerahoituksella)	4
1.4.1 Kirjanpitokalastus	4
1.4.2 Kalastustiedustelu	4
1.4.3 Ruotsalaisen sähköinen uistelutiedustelu	4
1.5 MUU TOIMINTA.....	4
1.5.2 Kalastonhoitomaksukorvausten jako	4
1.5.3 Avustukset.....	4
1.5.4 Edunvalvonta	4
1.5.5 Tiedotus.....	4
1.5.6 Nuorisotoiminta	4
1.5.7 Istutukset	4
1.5.8 Osakaskuntien sekä rauhoitusalueiden kartat	5
1.5.9 Tiedostuskyltit.....	5
1.5.10 Konniveden kuhan rauhoitusalueet	5
1.6 LUVANMYyntI.....	5
1.6.1 Enonvesi-Ylä-Rääveli yhteislupa.....	5
1.6.2 Konniveden yhteislupa.....	5
1.7 SIDOSRYHMÄTOIMINTA	5
1.7.1 Kalatalousalueiden neuvottelukunta	5
1.7.2 Kymijoen (valuma-alueen) kalataloudellinen yhteistyöryhmä	5
1.7.3 Kanta- ja Päijät-Hämeen vesien- ja merenhoidon yhteistyöryhmä.....	6
2. TOIMINTASUUNNITELMA V. 2024-2031	6
Liite 1. SEURANTASUUNNITELMA V. 2023-2031	6
Liite 2. VALVONTASUUNNITELMA	8

1. TOIMINTASUUNNITELMA V. 2023

1.1 YLEISTÄ

Vuoden 2023 tärkein tehtävä on kalatalousalueen käyttö- ja hoitosuunnitelman toteuttaminen. Suunnitelma on saanut lainvoiman joulukuussa 2022. Pidetään kalatalousalueen yleiskokous sekä hallituksen kokoukset.

Kalatalousalueen lakisääteiset tehtävät ovat:

- 1) kalavarojen kestävän käytön ja hoidon suunnittelu;
- 2) käyttö- ja hoitosuunnitelmaehdotuksen laadinta, hyväksytyyn suunnitelman toimeenpano ja sen vaikutusten seuranta;
- 3) kalavarojen käyttöön ja hoitoon liittyvä tiedotus;
- 4) kalastuksentralvonnan järjestäminen;
- 5) kalastuksen sekä kalakantojen hoitotoimenpiteiden seurantatietojen kerääminen;
- 6) kalastuksen yhtenäislupa-alueiden muodostamisen edistäminen vapaa-ajan ja kaupallisen kalastuksen tarpeisiin;
- 7) vesialueen omistajien kalatalousalueelle siirtämät tehtävät;
- 8) viehekalastuksesta kertyneiden korvausvarojen jako vesialueen omistajille;
- 9) muut elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tulosohtaukseen sekä tähän lakiin perustuvat tehtävät.

1.2 EDISTÄMISMÄÄRÄRAHAHANKKEET

1.2.1 Ruotsalaisen ja Räävelin reitin kalastustiedustelu

Toteutetaan Ruotsalaista, Ala-Rääveliä sekä Enonvesi-Ylä-Rääveliä koskeva kalastus- ja ravustustiedustelu vuoden 2022 kalastuksesta yhteistyössä osakaskuntien sekä Heinolan kaupungin kanssa. Tiedustelu toteutetaan osakaskunnan sekä Kymen-Ruotsalaisen yhteisluvan luvanmyyntitietojen perusteella. Kalastustiedustelu on osa Heinolan kalatalousalueen käyttö- ja hoitosuunnitelmassa esitettyä seurantasuunnitelmaa.

1.2.2 Sähkökoekalastukset ja kutupesälaskennat

Sähkökoekalastetaan kalastusalueen toimesta pitkäaikaisseurantakohteet Imkoski, Kuorekoski ja Seppälänjoki. Lisäksi koekalastetaan Kommerinoja ja Kuokkakoski sekä Jyrängönkoski. Kutukalojen määrän arvioimiseksi lasketaan Imkosken, Kuorekosken, Seppälänjoen ja Martinojan kutupesät. Sähkökoekalastusten ja kutupesälaskentojen avulla seurataan taimenkantojen kehittymistä, kalataloudellisten kunnostusten vaikutuksia sekä arvioidaan kotiutusistutusten tuloksellisuus. Tulokset raportoidaan. Sähkökoekalastukset ovat osa Heinolan kalatalousalueen käyttö- ja hoitosuunnitelmassa esitettyä seurantasuunnitelmaa.

1.2.3 Kalastuksentralvonta

Toteutetaan kalastuksentralvonta valvontasuunnitelman mukaisesti (liite 2). Lisäksi valtuutetaan kalatalousalueelle tarvittaessa uusia valvojia sekä koulutetaan heidät.

1.2.4 Heinolan järvien kalojen iän – ja kasvumääritykset (kuha, siika ja muikku)

Jatketaan kalanäytteiden keräämistä Ruotsalaisesta (kuha, muikku ja siika), Konnivedestä (kuha ja siika), Ala-Räävelistä (kuha ja siika) sekä Ylä-Rääveli-Enonvedeltä (siika) ja määritellään näytteistä ikä- kasvut ja siikojen osalta myös siikamuodot siivilähampaiden perusteella. Raportoidaan tulokset ja yhdistetään raporttiin aikaisempien vuosien näytteet. Hanke on osa Heinolan kalatalousalueen käyttö- ja hoitosuunnitelmassa esitettyä seurantasuunnitelmaa.

1.3 KUNNOSTUSHANKKEET

Valmistellaan tulevien vuosien kunnostushankkeita

1.4 SEURANNAT (osa toteutetaan hankerahoituksella)

1.4.1 Kirjanpitokalastus

Jatketaan kirjanpitokalastuksia kalastusalueen järvissä ja tallennetaan aineistot sähköiseen muotoon. Pyritään hankkimaan kirjanpitäjiä reittivesien järvistä. Laajempi raportointi seurantojen yhteenvedon yhteydessä v. 2026.

1.4.2 Kalastustiedustelu

Kerätään yhteistyössä osakaskuntien kanssa Ruotsalaisen ja Räävelin reitillä kalastaneiden yhteystiedot. Kalastajille lähetetään kalastustiedustelu alkuvuodesta 2023.

1.4.3 Ruotsalaisen sähköinen uistelutiedustelu

Jatketaan Ruotsalaisella sähköistä uistelutiedustelua. Tiedustelun avulla seurataan ennen kaikkea taimen, järvilohi, kuha ja haukisaaliita sekä vetouistelun määrää. Hanke toteutetaan yhteistyössä Etelä- ja Keski-Päijänteen kalatalousalueen kanssa. Tiedustelu on vuonna 2023 osa laajempaa Ruotsalaisen kalastustiedustelua.

1.5 MUU TOIMINTA

1.5.2 Kalastonhoitomaksukorvausten jako

Jaetaan korvaukset kalastonhoitomaksuista vesialueiden omistajille. Kalatalousalue valmistelee jakotaulukon v. 2023 aikana ja jakaa yleiskokouksen päätöksen mukaisesti rahat vesialueen omistajille.

1.5.3 Avustukset

Jaetaan pienimuotoisia avustuksia kala- ja raputaloutta edistäviin hankkeisiin. Avustuksia maksetaan kalatalousalueen käyttöön jäävistä kalastonhoitomaksukorvauksista. Avustettavat kohteet valitsee kalatalousalueen hallitus. Avustusta voivat hakea vain Heinolan kalatalousalueen jäsenet sekä muut alueella toimivat kalatalouteen liittyvät yhdistykset. Avustusäännön on hyväksynyt vuonna 2019 kalatalousalueen hallitus.

1.5.4 Edunvalvonta

Annetaan tarvittaessa lausuntoja erilaisissa lupaprosesseissa ym.

1.5.5 Tiedotus

Päivitetään kalatalousalueiden kotisivuja sekä tiedotetaan alueen ajankohtaisista asioista jäseniä sähköpostitiedotteilla. Tiedotetaan alueen ajankohtaisista asioista Hämeen kalatalouskeskuksen facebook-sivujen kautta. Tehdään uusista kalastusrajoituksista sekä alamitoista esitteet osakaskunnille jaettaviksi. Tiedotetaan rajoituksista lehdistötiedottein.

1.5.6 Nuorisotoiminta

Ollaan tarvittaessa mukana järjestämässä erilaisia nuoriso- koululaistapahtumia

1.5.7 Istutukset

Istutetaan taimen poikasia alueen kunnostettuihin virtavesiin (Tampinoja, Seppälänjoki, Imkoski, Kuokka,- ja Kommerinkoski sekä Rihun reitti). Kalatalousalueen istutukset toteutetaan käyttö- ja hoitosuunnitelman mukaisesti.

Istutetaan taimenia Konniveteen ja Enonvesi Ylä-Räävelin alueelle yhteislupatuloilla. Istutukset voidaan siirtää vuodelle 2023, mikäli lupalutot jäävät v. 2022 aikana pieniksi.

1.5.8 Osakaskuntien sekä rauhoitusalueiden kartat

Teetetään kalatalousalueiden osakaskunnille, joilla ei ole karttoja omista vesialueista ja linkitetään ne kalatalousalueen kotisivuille. Kartat tulevat osakaskuntien käyttöön jaettavaksi luvanmyynnin yhteyteen. Käyttö- ja hoitosuunnitelmaan kirjatut säätelypäästösten tultua voimaan teetetään rajoitusalueista kartat luvanmyynnin yhteydessä jaettavaksi sekä kalatalousalueen ja osakaskuntien kotisivuille nähtäville

1.5.9 Tiedostuskyltit

Tehdään veneenlaskupaikoille tiedostuskyltit uistelun yhteisluvista, kalastusrajoituksista sekä kalastusluvista.

1.5.10 Konniveden kuhan rauhoitusalueet

Haetaan Konniveden kolmelle kuhan kutualueelle kalastuskieltoa ajalle 20.5-30.6 Pohjois-Savon Ely-Keskuksesta.

1.6 LUVANMYynti

1.6.1 Enonvesi-Ylä-Rääveli yhteislupa

Myydään uistelulupaa Enonvesi-Ylä-Räävelin alueelle. Lupalutot kalatalousalue käyttää Enonvesi-Ylä-Räävelin alueen taimen tai järvilohi-istutuksiin. Lupaehdoista ja hinnoista kalatalousalue kuulee vuosittain osakaskuntia. Kalatalousalue huolehtii lupien myynnistä sekä tarvittavista esitteistä ym. Luvanmyynnin on siirtänyt Heinolan kalatalousalueelle seuraavat tahot. Kuhajärven osakaskunta, Anettu-Kuorttin osakaskunta, Enonlahden osakaskunta, Kousaniemen osakaskunta, Paistjärven osakaskunta, Vihannan osakaskunta, Tuusjärven osakaskunta (+vuokratut vesialueet) sekä Enonlahden rauhoituspiirin osakaskunta (+vuokratut vesialueet)

1.6.2 Konniveden yhteislupa

Pyritään muodostamaan Konnivedelle uistelun yhteislupa ja saada lupa myyntiin ennen avovesikauden alkua. Vesialueiden omistajat sekä Heinolan kalatalousalue tekevät sopimuksen myynnin siirtämisestä Heinolan kalatalousalueelle. Lupaehdoista ja hinnoista kalatalousalue kuulee vuosittain vesialueiden omistajia. Kalatalousalue huolehtii lupien myynnistä sekä tarvittavista esitteistä ym.

1.7 SIDOSRYHMÄTOIMINTA

1.7.1 Kalatalousalueiden neuvottelukunta

Osallistutaan kalatalousalueiden neuvottelukunnan toimintaan yhdessä Pohjois-Päijänteen- ja Etelä- ja Keski-Päijänteen kalatalousalueiden kanssa. Neuvottelukunnan keskeisin tehtävä on kalastusalueiden yhteistyötä lisäämällä vaikuttaa kalatalouden kehittämiseen, sekä saada kalatalousalueen jäsenten edut huomioitua. Neuvottelukunta voi suositella kalatalousalueille yhteisiä toimenpiteitä ym., jotka kukin kalatalousalue kokouksessaan käsittelee. Neuvottelukunnalle on hyväksytty ohjesääntö v. 2019.

1.7.2 Kymijoen (valuma-alueen) kalataloudellinen yhteistyöryhmä

Heinolan kalatalousalueella on nimetty edustaja Kymijoen yhteistyöryhmässä. Yhteistyöryhmä avustaa alueen kalatalousasioiden hoitamisessa, näkemysten yhteensovittamisessa sekä tutkimustiedon hyödyntämisessä. Yhteistyöryhmä asetetaan viideksi vuodeksi kerrallaan ja se koostuu kalatalousalueiden, kalatalous- ja ympäristöjärjestöjen, tutkimuksen, hallinnon, maakuntien liittojen sekä saamelaisten kotiseutualueella Saamelaiskäräjien edustajista (kalastuslaki 33 §).

1.7.3 Kanta- ja Päijät-Hämeen vesien- ja merenhoidon yhteistyöryhmä

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on järjestettävä vesienhoitosuunnitelman valmistelun eri vaiheissa riittävä yhteistyö ja vuorovaikutus toimialueensa eri viranomaisten ja muiden tahojen kanssa. Tätä varten tulee olla vähintään yksi yhteistyöryhmä (Laki vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä 14 §). Heinolan kalatalousalueella on edustaja yhteistyöryhmässä.

2. TOIMINTASUUNNITELMA V. 2024-2031

Kalatalousalueen vuotta pidempää toimintasuunnitelmaa päivitetään vuosittain toimintasuunnitelman yhteydessä. Toimintasuunnitelman pohjana on kalatalousalueen käyttö- ja hoitosuunnitelmassa määritellyt toimenpiteet.

Tehtävä	Aikataulu	Lisätietoa
Kalastuksensääntelytoimien hakemukset ELY-keskukseen	tarvittaessa	
Tiedotetaan sääntelytoimista	tarvittaessa	
Kalataloudelliset kunnostushankkeet	v. 2024-2031	
Virtavesikartoitukset	tarvittaessa	
Seurannat	v. 2024-2031	
Seurantojen yhteenveto ja tavoitteiden toteutumisen arviointi	v. 2026 ja 2031	
Täplärapujen levinneisyyden kartoittaminen ja tarvittavat toimenpiteet	suunnitelmakausi	
Istutukset	v. 2024-2031	
Kalastuksenvalvonta	suunnitelmakausi	
Ollaan aktiivisia osakaskuntien yhdistämis- ja järjestäytymisasioissa. Jaetaan tietoa hyödyistä	suunnitelmakausi	
Tiedotuskyltit kalastusluvista ym. veneenlaskupaikoille	päivitetään tarvittaessa	
Selvitetään alueen veneenlaskupaikat ja lisätään tiedot kalatalousalueen kotisivuille.	Päivitetään tiedot tarvittaessa	
Laaditaan järjestäytyneiden osakaskuntien kartat	tarvittaessa	
Osakaskuntien yhteys- ja luvanmyyntitietojen päivittäminen kalatalousalueen kotisivuille.	suunnitelmakausi	

Liite 1. SEURANTASUUNNITELMA V. 2023-2031

Heinolan kalatalousalueen käyttö- ja hoitosuunnitelmassa on esitetty seurantasuunnitelma kalakantojen ja kalastukselle asetettujen tavoitteiden toteutumisen seuranta varten. Seurantasuunnitelmassa esitetyt vuosiluvut ovat suuntaa antavia ja niitä päivitetään vuosittain kalatalousalueen toimintasuunnitelmien yhteydessä. Seurannat on eritelty järvien ja virtavesien osalta omina taulukoina (Tauluko 1 ja 2).

Taulukko 1. Heinolan kalatalousalueen järvien seurantasuunnitelma v. 2023-2031

Vesistö	Menetelmä	Vuodet	HUOM
Ruotsalainen	Kirjanpitokalastus	2023-2031	Tulokset raportoidaan laajemmin seurantojen yhteenvetojen yhteydessä v. 2026 ja 2031
	Kalastustiedustelu	Koskien v. 2022 ja 2027 kalastusta	
	Kalanäytteet	2023-2031	Muikku, siika ja kuha. Tulokset raportoidaan muutaman vuoden välein. Yhteistyössä Etelä- ja Keski-Päijänteen kalatalousalueen kanssa. Raportointi v. 2023 sekä tarvittaessa
	Sähköinen uistelutiedustelu	Vuosittain	Yhteistyössä Etelä- ja Keski-Päijänteen kalatalousalueen kanssa
Konnivesi	Kirjanpitokalastus	2023-2031	Pyritään käynnistämään kirjanpitokalastus. Tulokset raportoidaan laajemmin seurantojen yhteenvetojen yhteydessä v. 2026 ja 2031
	Kalastustiedustelu	3 vuoden välein	Velvoitetarkkailu.
	Sähköinen uistelutiedustelu	vuosittain	vuodesta 2023 alkaen
	Kalanäytteet	Tarvittaessa	Muikku, siika ja kuha. Tulokset raportoidaan vuonna 2023 sekä tarvittaessa
Ala-Rääveli	Kirjanpitokalastus	2023-2031	Tulokset raportoidaan laajemmin seurantojen yhteenvetojen yhteydessä v. 2026 ja 2031
	Kalastustiedustelu	Koskien v. 2022 ja 2027 kalastusta	
	Kalanäytteet	2023-2031	Siika ja kuha. Tulokset raportoidaan vuonna 2023 sekä tarvittaessa
Ylä-Rääveli-Enonvesi	Kirjanpitokalastus	2022-2031	Pyritään käynnistämään kirjanpitokalastus. Tulokset raportoidaan laajemmin seurantojen yhteenvetojen yhteydessä v. 2026 ja 2031
	Kalastustiedustelu	Koskien v. 2022 ja 2027 kalastusta	
	Kalanäytteet	2022-2031	Siika ja kuha. Raportointi, kun on riittävästi näytteitä
Muut Reittivedet	Seurantojen yhteenveto	v. 2026 ja 2031	
	Valvontatiedot		seurataan kalastuksen ja ravustuksen alueellista jakautumista kalastuksenvalvonnan yhteydessä

Taulukko 2. Heinolan virtavesien seurantasuunnitelma 2023-2031

Virtavesi	Menetelmä	Vuodet	HUOM
Seppälänjoki	Sähkökoekalastus	2023-2031	
	Kutupesälaskennat	2023-2031	
Kuorekoski	Sähkökoekalastus	2023-2031	
	Kutupesälaskennat	2023-2031	
	Merkinnät	tarvittaessa	
Imkoski	Sähkökoekalastus	2023-2031	
	Kutupesälaskennat	2023-2031	
Kuokkakoski-Kommerinoja	Sähkökoekalastus	2023, 2025, 2027, 2029, 2031	
Pajujärvien valuma-alue	Sähkökalastus	2024, 2027, 2030	Kaatuankoski
Lauhjoki-Martinoja	Sähkökoekalastus	2024, 2026, 2028, 2030	
	Kutupesälaskennat	Vuodesta 2022 alkaen Martinojalla vuosittain Lauhjoella kunnostusten jälkeen vuosittain	
Myllyoja-Lemmonjoki	Sähkökoekalastus	2024, 2026, 2028, 2030	
Jyrängönkoski	Sähkökoekalastus	2023, 2028	
Tampinoja	Sähkökoekalastus	2024, 2027, 2030	
Muut	Virtavesikartoitus	Tarvittaessa	
	Sähkökoekalastukset - Pato-oja	v. 2024	Koekalastetaan kartoitusten mukaiset potentiaaliset kohteet

Liite 2. VALVONTASUUNNITELMA

1. Johdanto

Kalastonhoitomaksukertymä ei tule vastaamaan sille asetettuja odotuksia. Tämä tulee osaltaan vähentämään kalatalouden rahoitusta. Kalastuksenvalvonnan avulla voidaan osaltaan ylläpitää lupamaksukertymiä. Tämä näkyy sekä valtion kalastonhoitomaksuissa että osakaskuntien omassa lupamyynnissä. Lisäksi kalastuslain muutokset ja uudet asetukset ovat lisänneet kalastuksenvalvonnan neuvonnallista tarvetta, mikä tulee ottaa huomioon seuraavina vuosina valvonnan käytännön toteutuksessa.

Kalastuksenvalvonta tulee olemaan pitkälti osakaskuntien omien valvojien varassa. Valvojien ja resurssien rajallisuuden takia olisi suositeltavaa, että osakaskunnat sopivat myös yhteisistä valvonnoista. Kalatalousalueen valvojilla on valtuutus toimia koko kalatalousalueen vesillä.

Heinolan kalatalousalueella kalastus on painottunut hyvin pitkälti Ruotsalaiselle ja Konnivedelle sekä niiden väliin jäävään Jyrängönvirtaan. Erityisesti Heinolan kaupungin vesialueilla kalastus on runsasta. Myös alueen koordinoiman tehovalvonnan painopiste tulee siten olla näillä alueilla. Muita alueen merkittäviä vesistöjä ovat mm. Ala-Rääveli, Ylä-Rääveli ja Enonvesi. Virtavesistä valvonnan kannalta oleelliset ovat Jyrängönvirta, Imkoski, Kuorekoski ja Seppälänjoki.

2. Yleiset tavoitteet ja painopisteet

Kalastuksenvalvonnan tarkoituksena on varmistaa, että lakisääteisiä ja kalatalousalueen tai osakaskuntien sääntöjä ja rajoituksia noudatetaan. Tehokkaalla valvonnalla voidaan vähentää luvaton kalastusta, nostaa sekä paikallisia että valtion lupatulokertymiä ja osaltaan lisätä kalastuksen kestävyttä. Lisäksi valvonnan yhteydessä voidaan kerätä tietoa kalastuksen tyyppillisistä piirteistä, kuten käytetyistä pyyntimuodoista tai pyyntipaineesta eri alueilla.

Kalatalousalueella tapahtuva valvonta koostuu pääasiassa alueen ja osakaskuntien valtuuttamien valvojien tekemästä, pitkälti talkooluontoisesta valvonnasta sekä ostopalveluna hankituista tehovalvontaiskuista. Erityisesti alueen koordinoiman tehovalvonnan järjestämistä varten on tunnistettava alueen kalastuksen erityispiirteet, kuten suosituimmat pyyntisesongit ja -alueet sekä tärkeimmät kalalajit (myös rapu).

2.1. Tiedotus

Suuri osa valvonnan tehokkuudesta perustuu sen ennaltaehkäisevään vaikutukseen. Tämän vuoksi tavoitteena on myös valvonnan näkyvyys esim. perinteisen median kautta. Erityisesti valvontakauden alussa pyritään ottamaan valvontakäynneille mukaan median edustajia. Lisäksi toiminnasta tiedotetaan myös sosiaalisen median kautta, koska se saavuttaa valtavan määrän ihmisiä erittäin nopeasti.

Huomiota kiinnitetään myös havaituista puutteista tiedottamiseen, jonka yhteydessä myös tietoa oikeista käytännöistä voidaan jakaa. Näkyvyyttä pyritään lisäämään myös kiinnittämällä tarkistettuihin ja moitteettomiin pyydyksiin valvojan terveiset ”pyydyksenne on tarkastettu” –merkillä.

Yleisesti hyvänä toimintatapana voidaan pitää myös sitä, että valvontakäynneillä pyritään tapaamaan kasvokkain mahdollisimman useita kalastajia. Tällöin tieto valvonnasta leviää paikallisesti ja samalla voidaan jakaa tietoa kalastukseen liittyvistä säännöistä, neuvoa kalastajia ja ohjata toimintaa haluttuun suuntaan.

2.2. Yhteistyö

Kalatalousalueen koordinoima tehovalvonta pyritään tekemään aina yhteistyössä osakaskuntien kanssa. Valvontakäynneille on lähtökohtaisesti hyvä ottaa mukaan kyseisen vesialueen omistajan edustaja. Lisäksi erityisesti kalastusoppaiden ja kaupallisen kalastuksen suhteen valvonnan ja alueellisten ELY-keskusten välillä on syytä pitää hyvä keskusteluyhteys.

Valvonnassa pyritään tekemään tarvittaessa yhteistyötä myös poliisin kanssa. Erityisesti vaikeissa tapauksissa, joissa valvojan valtuudet loppuvat kesken tai turvallisuus on uhattuna, on turvauduttava poliisin apuun.

2.3. Uhanalaisten lajien korvausarvot

Uhanalaisille kalalajeille säädettiin kalastuslain (379/2015) 119 §:n (menettämisseuraamus) nojalla korvausarvot, jotka tulivat voimaan 17.5.2019 (Taulukko 1). Korvausarvot säädettiin Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella, josta on löydettävissä myös muut, kuin alla olevassa taulukossa esitetyt korvausarvot. Korvausarvo tuomitaan menetettäväksi valtiolle, jos on **ottanut saaliiksi** uhanalaisen kalalajin, joka on

1) pyydetty kielletyllä kalastustavalla, pyyntimenetelmällä tai kalastusvälineellä

2) pyydetty alueelta, jolla kalastus on kielletty tai sitä on rajoitettu

3) pyydetty rahoitusaikana

4) ali- tai ylimittainen (kaloille voidaan säätää paikallisesti lakisääteistä tiukemmat pyyntimitat).

Menettämisseuraamus koskee siis vain saaliiksi otettuja, uhanalaisia kalalajeja, joille kalastusasetuksessa korvausarvo on erikseen määritetty. Pyydykseen jäänyt uhanalainen tai ali-/ylimittainen kala tulee aina vapauttaa välittömästi elävänä tai kuolleena.

Heinolan kalatalousalueella erityistä huomiota tulee kiinnittää rasvaevälliseen taimeneen, joka on kokonaan rauhoitettu. Nämä taimenet tulee siis aina vapauttaa ja jokaisesta saaliiksi otetusta yksilöstä tehdään rikosilmoitus, mikäli sellainen valvonnan yhteydessä tavataan. Rasvaeväleikattujen taimenten ja järvilohien kohdalla korvausarvot tulevat kyseeseen aina, jos yllä luetelluista kohdista 1-4 joku täyttyy. Lisäksi on hyvä huomata ankeriaan rauhoitusaika 1.10.-31.1. Tällöin ankeriaan saaliiksi ottaminen on kiellettyä.

Taulukko 1. Heinolan kalatalousaluetta koskevat kalalajien korvausarvot.

Laji	Korvausarvo
Taimen (rasvaevällinen) (leveyspiirin 67 eteläpuolella)	2440 €
Taimen (rasvaeväleikattu) (leveyspiirin 67 eteläpuolella)	260 €
Järvilohi (muualla kuin Vuoksen ja Hiitolanjoen vesistöissä)	280 €
Harjus (leveyspiirin 67 eteläpuolella)	300 €
Ankerias	3510 €
Nahkiainen	100 €
Jokirapu	50 €

2.4. Valvonnan määrä ja tarpeet

Kalatalousalueen (ent. kalastusalue) ns. tehovalvonnan määrä on vuositasolla ollut n. 25-35 h. Valvonnan tarve on lisääntynyt osittain jo siksi, että uuden kalatalousalueeseen liitettiin vesialueita, jotka eivät alueeseen ennen kuuluneet. Näistä merkittävimmät ovat Ruotsalaisen vesialueet Tornionsalmesta Kalkkisten siltaan sekä Ylä-Rääveli ja Enonvesi. Siksi alueen valvonnan määrän olisi jatkossa hyvä olla 35 tunnin vuositasolla tai sen yli. Lisäksi, mikäli erityiskohteilla (lähinnä virtavedet) ilmenee ongelmia, kuten toistuvaa salakalastusta tai muuta sääntöjen noudattamattomuutta, niiden valvontaan olisi tarpeen panostaa erikseen.

Osakaskuntien oma valvonta on niin hajallaan ja vaihtelevaa, että sen määrän arviointi on käytännössä mahdotonta. Osakaskuntien valvontaa olisi syytä lisätä, mutta koska suuri osa osakaskunnista ei maksa valvojilleen suoritetusta valvonnasta, ei valvojilta ole yleensä voitu varsinaisesti vaatia aktiivisuutta. Valvojille on joissain tapauksissa annettu korvauksena kalastuslupia tai maksettu pieni valvontakäyntikohtainen korvaus.

3. Toteutus Heinolan kalatalousalueella

3.1 Tärkeimmät järvet

Valvonta pyritään toteuttamaan tärkeimmillä järvillä niin, että kalatalousalueen koordinoimat tehostetut käynnit kohdennetaan kauden alkuun ja sen jälkeen tietyille alueille tärkeimpien pyyntimuotojen mukaisesti (Taulukko 2). Osakaskuntien omaa valvontaa tulisi suorittaa myös kalastusalueen valvojien käyntien välissä. Ruotsalaiselle ja Konnivedelle olisi pyrittävä tekemään kauden aikana vähintään 2-3 valvontakierrosta, kaikkein suosituimmille alueille mahdollisesti enemmänkin. Ala- ja Ylä-Räävelillä sekä Enonvedellä voitaisiin käydä esimerkiksi avovesikauden tai rapukauden alussa ja mahdollisesti syksyllä, jos näyttää, että pyyntiä on silloin paljon.

Taulukko 2. Heinolan kalastuksenvalvonnan kannalta tärkeimmät sesongit ja niiden erityispiirteet.

Järvi	Valvonnan painopisteet	Valvonnassa huomattavaa
Ruotsalainen ja Konnivesi ml. jyrängönvirta	Verkkopyynti läpi kauden Vapakalastus kaupungin alueella	Ravustus suosittua ja tyypillisesti eniten ongelmia Kaupungin luvat virta-alueella, Kymen-Ruotsalaisen yhtenäislupa
Ala-Rääveli	Rapukauden alku Muikunpyynti	Pyynti sesonkien ulkopuolella vähäistä
Ylä-Rääveli ja Enonvesi	Rapukauden alku Muikunpyynti	Painotettava mielellään lomakaudelle tai sen loppuun Pyynti sesonkien ulkopuolella vähäistä

Kalatalousalueen valvontakäynnit pyritään tekemään osakaskuntien valvojien tai muiden edustajien kanssa. Mukana olevalla osakaskunnan edustajalla ei välttämättä tarvitse olla kalastuksenvalvojan valtuuksia.

Myös muilla järvillä voidaan tehdä kalatalousalueen valvontaa, mikäli vesialueen omistajat sitä erikseen pyytävät. Säännölliseen tehovalvontaan ei resurssien vähäisyyden vuoksi voida varautua, joten käynnit on järkevää kohdistaa erikseen esiintyviin ongelmatapauksiin. Osakaskunnat voivat myös kysyä muuta apua ja neuvoja valvontaan liittyen kalatalousalueen kautta.

3.2. Erityiskohteet

Erytyislupa- ja monet rauhoitusalueet ovat valvonnan osalta pitkälti osakaskuntien oman valvonnan varassa. Kalatalousalueen koordinoimaa valvontaa tulee kuitenkin tehdä keskeisimmillä kohteilla ja erityisesti, mikäli ongelmia ilmenee. Tärkeimmillä koskilla ja koskireiteillä tulisi tehdä valvontaa läpi vuoden, mutta erityisesti syysrauhituksen aikana. Myös alueen valvonnan painopisteen tulisi olla syysrauhituksen ajalla. Kalatalousalueen valvojat osallistuvat kohteiden valvontaan myös ongelmatapauksissa tai osakaskuntien erillisestä pyynnöstä. Keskeisimmät erityiskohteet on esitetty taulukossa 3.

Taulukko 3. Heinolan kalatalousalueen keskeisimmät virtavesikohteet ja niiden valvonnan erityispiirteet.

Kohde	Valvonnan painopisteet	Valvonnassa huomattavaa
Jyrängönvirta	Syysrauhitus 1.9.-31.11. Vapakalastajat	Erytyislupa-alue, Heinolan kaupunki myy lupia Kaupungilla on ollut omaa valvontaa
Imkoski	Taimenen kutuaika	Kalastus kielletty ympäri vuoden
Kuorekoski	Taimenen kutuaika	Kalastus kielletty ympäri vuoden
Seppälänjoki	Taimenen kutuaika	Kalastus kielletty ympäri vuoden

3.3. Osakaskuntien oma valvonta

Jotta valvonnan teho säilyisi läpi kauden, tulee myös osakaskuntien omien valvojien harjoittaa omaehtoista valvontaa. Rutiinia ja neuvoja valvontaan osakaskuntien valvojat saavat osallistumalla kalatalousalueen valvontakäynneille tai kysymällä neuvoa alueen valvojilta ja Hämeen kalatalouskeskukselta. Ongelmatilanteissa on myös suositeltavaa ottaa yhteyttä edellä mainittuihin tahoihin.

Erytyisesti oman osakaskunnan vesillä valvontaa tehdessä tulee kiinnittää huomiota toiminnan esteellisyyteen. Läheisten pyydyksiin tai kalastukseen ei valvoja saa hallintolain mukaan puuttua. Suositeltavaa olisikin, että valvonnassa on mukana aina vähintään 2 valvojaa. Vaihtoehtoisesti estynyt valvoja voi myös ottaa yhteyttä kalatalousalueen valvojiin.

Kuten jo johdannossa mainittiin, olisi hyödyllistä sopia myös osakaskuntien rajat ylittävää valvontaa. Toisinaanottuna yksittäisille valvojille olisi saatava valtuutus valvontaan useamman osakaskunnan alueelle. Tämä helpottaisi tilannetta erityisesti alueilla, joilla valvojista on puutetta.

4. Valvojan vaatimukset

Kalastuksen valvojiksi voidaan valtuuttaa vai kalastuksenvalvojan kokeen läpäisseitä henkilöitä, joilla on kalastuksenvalvojan kortti. Valvojiksi tulee valita rauhalliseen käytökseen ja asiakaspalveluun taipuvaisia henkilöitä. Liiallinen virkaintoisuus voi kääntää yleisön asenteet kalastuksenvalvontaa vastaan. Kaikki valvontatilanteet ovat asiakaspalvelutilanteita ja niissä toimitaan ystävällisesti ja maltillisesti. Mikäli valvoja ei valtuuksiensa puitteissa pysty asiaa käsittelemään, on otettava yhteys poliisiin. Vesillä liikuttaessa tärkein tekijä on aina oma ja muiden turvallisuus, eikä valvonnan takia kenenkään tule näitä vaarantaa.